

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ԲԱՆԱԲԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

Մասին լրագիրն 5 անգամ կը հրատարակուի շաբաթը . 4 Օրաբերք եւ 1 Շաբաթերք :
Տարեկան դիմ. Կ. Պոլսոյ համար 180
,, Գաւառաց , 10 ՄԻճ
Կեցամեայ դիմ Կ. Պոլսոյ , 90 ԴՐԷ
,, Գաւառաց , 5 ՄԻճ
Եւրոպայիս բուռց գին 60 փր.
Շաբաթաբերք 20 փր.
Օրաբերք

Դուք ցոյցով լրագրոց համար 8 միայն
քի խնայողութեամբ վրայ եւ
Ծանուցման տողը մեկ անգամը համար
3 դէ կը կու անգամը համար 2 դէ
Լրագրոց վերաբերեալ հոգեւոր կամ որ
եւ իցէ գրութիւն եւրագիրք-Տճօրեւ
նին պիտի ուղղուի . եւ հանձն ծախ
քըն ալ դրկողիմ վրայ ե :

ԲԱՆԱԲԱԿԱՆ

Քաղաքական եղեւնագործութիւն մ'ալ արեւնալից էջ մ'աւելցուց ժամանակակից պատմութեան մէջ : Մերօրին Մերայէլ իշխանն իր մօրաքեռն եւ անոր աղջկանը հետ թօփ ճիւղէր ըստած ծառաստանին մէջ պտղաւորած ժամանակ, Ուստիստանից անուն մարդ մ'իր երկու որդւոց հետ Ուիլիզլըրի հարուածներով իշխանը մեռուցին եւ օրհորդը ծանրապէս վերաւորեցին : Բոլոր Մերօրին մէջ անհրաժեշտ արտաքին ու յատուկ տիրեց այս անակնկալ եւ յանկարծական դուրսի վրայ : Միմիջապէս խնամակալութիւն մը կազմուեցաւ , երկրորդ պաշարման վեճակի մէջ դուրսելով խոստովութեան առաջին առնուեցաւ եւ եղեւնագործները ձերբակալ եղան : Իշխանն իր կենդանութեան ժամանակ իրեն ժառանգ ընդունած էր իւր հօրեղործորդի Միւսն իշխանը որ դեռ 15 տարեկան է եւ հազիւ ուսմունքն աւարտելու վրայ է ի փարիզ , ուրկէ այս շարժում կը մեկնի Պէրլիտա երթալու համար : Իւր իշխանի ընտրութիւնն աղջկային ժողովը պիտի ընէ եւ Գուռն ալ վաւերացին : Եւս յաւաքի դէպքին հետեւանաց մէջ եթէ միմիջապէս բան մը կայ նոր խոստովութիւն կամ յեղափոխութիւն մը չծագին է , որ անշուշտ եւրոպական միջամտութիւն հրաւիրելով կրնար Միւսն իշխանին խնդիրը բարձրել : Եւս ժամ տեղութիւնները համաձայնած են անմիջամտութիւն պահելու , քանի որ ներքին խաղաղութիւնը վրդոված չէ : Հետեւաբար յուսալի է որ այս նողկալի եղեւնագործութիւնն իշխանական փոփոխութեան դատ մը ուրիշ հետեւանք չունենայ : Իսկ սպանութեան բուն շարժում իշխան գալով , եւ յեւնագործը Մերօրին նախկին իշխան Միւսնի ընտրութիւնն կը կարծուի որ անոր փառասիրութեանն յառաջ եկած ըլլայ , յուսալով որ Մերօրին մէջ յեղափոխութիւն մը կ'ընէ եւ դարձեալ ինքը կը հասնի իշխանական տիտղոս , որ իրեն ժառանգութիւնը կը համարի իրեն . առաջին անգամ Մերօրին անկախութիւնը ձեռք բերող Պարսկերկի որդին : Բայց այս անկախութիւնն ի դեպք եւլաւ : Մերօրինացիք ոչ միայն խաղաղ այլ եւ ներկայ իշխանական գերդատարանին ալ հաստատարի մնացին : Եթէ Պարսկերկէ վիշի մեղադարձութիւնը դատաւարանաւ հաստատուի , դուրսէ Մերօրին կառավարութիւնը զայն Մատրիայէն պահանջէ եւ ունեցած կուտածներն ալ գրաւէ :

Մերայէլ իշխանը Մերօրին Քրահուլից քաղաքը ծնած էր 16 սեպտ. 1823ին , եւ 17 տարեկան հասակին մէջ իշխանական աստիճանը բարձրացած էր 1839ին , երբ իր հայրը Միւսն

Օպրէնովիչ հրաժարական առած ըլլալով , իր մեծ եղբայրը Միւսն իշխան ընտրուած եւ երեք չաբաթ վերջը վախճանած էր : Բայց յեղափոխութիւնը չթողուց այն ժամանակ որ ամիս ուր նստի , եւ Պարսկերկէ վիշ անցաւ անոր տեղ 1843ին : Մերայէլ իշխանն իր հօրը հետ Եւրոպա գաղթեցաւ , ուր իր կենաց մեծ մասն ուսմամբ անցուց : 1858ին Մերօրինացի Պարսկերկէ վիշ վախճանով դարձեալ Միւսն իշխան իշխան ընտեցին . ուստի Մերայէլ իշխանն ալ Պէրլիտա դարձաւ իր հօրը հետ , որուն յաջորդեց 1860ին : Իր կառավարութեան ներքեւ Մերօրին մեծամեծ յառաջդիմութիւններ ըրաւ , եւ անկախութեան տեղ օրէնքն ու կարգը տիրել սկսան : Միւսն իշխանը 1853ին Սիւննայի մէջ ամուսնացած էր Մատրիայ կայսեր սեռեկապետներէն Հունիատի իշխանին աղջկանը Ժիւլիա իշխանուհւոյն հետ , յորմէ բաժնուեցաւ 1866ին :

Պարսկէն իշխանը Սիւննայի մէջ իր բնակութիւնն երկնցուց , եւ Պէրլիտայի մէջ պատահած ոճրագործութեան վրայ Ս. Պօլիս դալու դիտարկութիւնն ալ մէկէի թողուց , բայց օգտաւարան Սպարթանի կրկին անգամ ըրած հրաւերն ընդունելով օրոշեց ուղեւորութիւնը շարունակել : Իշխանը Սիւննայի մէջ լաւ ընդունելութիւն գտաւ , եւ հասարակաց պարտեղին մէջ Պ. Պայսիլի եւ Պ. Մարաթիի հետ պտոյս ընելով , հասարակութեան եւ մանաւանդ ներկայ գտնուող ինչացուց կողմանէ համակրութեան նշաններ ընդունեց : Իշխանն ուղեւորութիւնը ծախեալ է եւ փարիզի մէջ ապահովութիւն կը տրը . ի թէ քաղաքական նպատակաւ չէ , այլ Պարսկէն իշխանը , որ ճանաչայ երկէն առաջ կայսեր հետ երկու խորհրդակցութիւններ ըրած է , հարաւային Պարսկէն , Մատրիայ եւ Տաճկանաստանի վրայ ունեւայիք ստաւարութիւնները կայսեր պիտի հաղորդէ : Պարսկէն իշխանին Պատիլ ըլլալով թուրքի եւ Մուսիլի մէջ ըրած ուղեւորութիւններէն առած ստաւարութիւններն ասանք եղած են որ Պարսկէնական միութեան գաղափարը խիստ զօրաւոր է , բայց կրնայ նաեւ առանց Բրուսիայ ի դործ գրուիլ , քանի որ գերմանացիք Բրուսիայ յաղթութիւններէն շնորհիվ միութեան հղորդը իր մը կը համարին զայն , առանց վրան մեծ համակրութիւն մ'առնենալու : Ուստի եթէ Բրուսիա ալ Մատրիայ պէս յաղթուի , գերմանացիք ոչ եւս անոր կը յարին , այս պատճառաւ Պարսկէն իշխանը Բրուսիայ տիրապետութիւնը խորտակելու համար անոր դէմ պատերազմ ընալու կարծեաց վրայ է եղեր : Իսկ Սիւննա եւ Ս. Պօլիս ուղեւորելը մասնաւորապէս Ուստիայ դէմ կը համարուի : Սիւննայի լրագրաց խոսքին նայելով իշխանին խոսակցութիւն

ներէն այս հետեւութիւնը կ'ընէ որ Պարսկէն Մատրիայ զօրութեանը կը փափաքի . ուստի իշխանը , որ մաճառներուն մեծ համակրութիւն կը յայտնէ , պօհեմիայիններուն պահանջումները կը դատաւարաւ , եւ յայտարարութիւն կ'ընէ թէ Պարսկէն առայժմ չկրնար ինչացուց փափաքանաց ի դըլաւ երկերուն նպատակաւ : Բոլոր եւրոպական խնդիրներն եւ ձգելու եւ խաղաղութիւնը պահելու պէտք կը խոստովանի : Գերմանիայ միութեան չափորժիք , բայց չուզեր որ Պարսկէն անոր հետ զբաղելով Ուստիայ ձեռքն ընէր եւ Կալիկիայ մէջ աղաւ մը նայ : Եւս առնալին համապատեհեան գաղափարին ալ մեծ կարեւորութիւն չընծայեր եւ Ուստիայ զինուորական պատրաստութեանց չափաւորութիւն չտրը :

Տեղութեանց կասկածոտ պատրաստութեանց մէջ Միւսնի իշխանը մարդասիրական առաջարկութիւն մը ներկայացուց , որ իրեն մեծ պատիւ կ'ընէ եւ որուն Պարսկէն կայսրն եւ Խալիպն ու Օսմանցիները կառավարութիւնները փութացին իրենց հաւանութիւնը տալ : Ուստի պատերազմական դործոց պաշտօնացի Միւսնի կողմը Պարսկէն իշխանին տեղեկագիր մը մատուց , ուր կը հաստատէ որ մէջը պարսալ եղած պայթիցիի գնտակներն երբոր մարմին կը դալին պայթելով անբուժելի վէրք կը պատճառեն , իսկ մէջը լեցուն դնտակները , որք չեն պայթիր , առաջուան ներքինումալ վնասակար են : Սիւննայի իշխանը քաղաքակիրթ կառավարութեանց եւ ոչ մէկը օգտի մը կ'ընտալ գործածած է , այլ միայն ամեն գնուորի 10ական հատ կը տրուէր , որպէս զի թշնամոյն վառօքի սնտակներուն ներքին ընկնելուն , Բայց վերջերս պայթիցիի գնտակները պատերազմի մէջ ալ գործածուելու փորձեր կ'ըլլային , որոյմէ կը հետեւի որ այս գնտակները կտոր կտոր ըլլալով մարդիկն ու անասուններն անբուժելի կերպիւ կը վիրաւորեն , առանց լեցուն գնտակներու չափ հետեւ երթալու : Եթէ պատերազմն անհրաժեշտ չտրիք մ'է , կրնէ Պ. Սիւննայի , պէտքէ կարելի եղածին չափ անգլիականութիւնը Լազիցներ , եւ ահա ասոր համար հարկ չէ մահացուցիլ զէնքեր ընդունիլ որք մարդկութեան չարիքն ու վիշտերը կաւեցնեն , առանց պատերազմին ուղղակի նպատակին ծառայելու : Օգնել մը գործածութեան միակ նպատակն ըլլալու է թշնամոյն զինուորական զօրութեանց տիրապետումը , բայց պատերազմաւոր վիշտերը ծանրացնել բարբարոսութիւնն է : Եւս չարքի իշխանն այս տեղեկագիրը չըրջաբերականաւ մը բոլոր տեղութեանց հաղորդեց , որք յուսալի է թէ Պարսկէն օրինակին հետեւելով Ուստիայ առաջարկութիւնը կ'ընդունին :

ՆԵՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ
Իմաց կը տրուի հասարակութեան թէ Օսմանեան կայսերական Պանքան մայրաքաղաքին առեւտրական դործողութիւնները զիւրացնելու համար տոմսակներ (պանքսթ) պիտի հանէ : Եւս տոմսակները Պանքային տրամադրին համեմատ իրեն օրինաւոր դրամ պիտի շրջաբերին Պանքայի գրասենեակներ կամ ճիւղեր դրամ նուաճ տեղերը , եւ ոչ միայն Պանքային ներկայացուցած ժամանակ ոսկով պիտի վճարուին , այլ եւ տեղութեան մարքեթն եւ ուրիշ պաշտօնաւորներէն ալ իրեն (տոմսեան լիրա պիտի ընդունուին :

Պէրլիտայի մայրաքաղաքին Միւսնի իշխանը շէքրալ լրագրին գրուած նամակ մը հետեւեալ կերպով կը պատմէ Մերայէլ իշխանին սպանութիւնը : «Միայն 10ին իրիկունը իշխանն իր սովորական պտոյքը կ'ընէր թօփ ճիւղէր ընդհանրական ծառաստանին մէջ , հետո ունեւայի տիկին Միւսն Պօնտիսթի իշխանի անոր աղջկանը օրհորդ Քալիկի իշխանի հօրեղորդը այրի կ'ընէր տիկին թօմանիա Օպրէնովիչ իշխանին թիկնապահ Պարսկէնի հարեւարական եւ սպասաւոր մը : Իշխանն իր թիւը տիկին Պօնտիսթի իշխանին եւ անոր աղջկանը տուած էր . հարեւարական ալ տանն կանգունի չափ ետեւէն կու գար տիկին Օպրէնովիչի հետ : Եւրոպայի մեկուսի ճանրու մը ըլլալ հետեւ , երեք մարդ տեսան որ այն ճանրէն կուգային եւ իրենց մօտ հասած ժամանակին յարգութեամբ դուրսին բացին : Եւս երեք մարդոցմէն մէկը ընկերներէն բաժնուելով տիկին Օպրէնովիչի մօտեւալ սկսաւ . նոյն միջոցին միւս երկուքը յանկարծ ըզգետնուին տակին ընկալ վրձնէր հանելով իշխանին եւ մօրաքեռնորդի վրայ պարպեցին : Թիկնապահն այս պտոններուն «պէս» խօսին սուրը քաշելով իշխանին օգնութեան գիւմեց . բայց հազիւ երեք քայլ առաջ ունէն զընտակով մը զարնուելով ինկաւ : Իսկ ետեւէն եկող սպասաւորը խուճապաւ ի փախուստ դառնալով օդնութիւն կանչել սկսաւ : Քալիկի մը վայրէկեան չանցած մարդիկ հասան , եւ ամենէն առաջ տիկին Օպրէնովիչը տեսան որ ինքեղ պէս շաւարած կը փախչէր առանց զարնուած ըլլալու . յետոյ գեռահասակ թիկնապահը գտան մարած եւ ունէն վիրաւորուած : Քալիկի մը քայլ անգլի օրհորդ Քալիկիին փառած էր պարանոցին եւ ունէն վիրաւորուած , եւ անոր քով մայրը վերջին շունչը կը փչէր , գլխէն եւ կուրծքէն զարնուած : Իսկ իշխանն արդէն մեռած գտան , քանի մը գընտակով գլխէն զարնուած , միանգամայն գլխիկը թուրի կամ տապարի հարուածով ձեղքուած . նոյնպէս երեսն ու ձեռքերը կտրուած : Եւս քրտա

առանց պատրիարքարանի գիտութեան
և հրամանի։ Այս հրամանագիրը կե-
րևայ թէ տեղի ունեցած է անցեալ
շարժում մայրաքաղաքիս թաղ . պատ-
ուարական խորհրդոյ ի Ղալաթիս
գումարունէն, աղբային արդի տար-
ածակ ցաւ արեւ վիճակին գործուն
նեղութեամբ, և մէյ մ'ալ մայրաքա-
ղաքին ընդհանուր եկեղեցականաց դա-
սուն ժողովունէն։ Ս'շոյ Սոյբեան գիւ-
ղի սոսկիակ սրբապետութեան վրայ խոր-
հրդակցելու համար, թաղ . խորհուր-
դը՝ այս երկու գումարանաց վրայ ալ
կանխաւ ոչ աղբարարութիւն մը ըս-
տացած էր և ոչ որ և ինչ տեղիկու-
թիւն, բայց ինքին ժողովելու՝ եկող
անձինքն ալ չէր կրնար արգելուլ ժո-
ղովունէն, նախ որ անոնք ալ աղբային
պաշտօնեային էին թէ՛ հոգեւոր և թէ՛
մարմնաւոր, և երկրորդ որ՝ տասնի
ժողովներու համար պատրիարքարանէն
արտօնութիւն խնդրելու սովորութիւն
չկար։ Իսկ այժմ որ արգելք կը դրուի
պատրիարքարանէն, և պատուէր կը
լայ խորհրդոյս, պարտք կը համարենք
մենք ալ թէ հրապարակաւ ծանու-
ցանք ի պոռտոնէ, և թէ Ս . Պատ-
րիարք հօր հրամանագրին օրինակը հը-
րատարակել, որպէս զի ամեն մարդ գիտ-
նայ թէ Ղալաթիոյ Ս . եկեղեցւոյ խոր-
հրդարարն այսուհետեւ դոյ է, և ա-
ռանց Ս . Պատրիարք հօր հրամանին
չբացուիր, ինչպէս որ խորհուրդս ար-
եւ պատուէր է դործադրել Ս . Պատ-
րիարքին այս հրամանը նախ այն եկե-
ղեցական Համագումար ժողովին վրայ,
որ Ս'շոյ սրբապետութեան համար է-
րէն՝ հինգշաբթի՝ վերստին ժողովել է-
ին եպիսկոպոսը վարդապետը, և քա-
հանայիք, որոնք տեսնելով Ս . Պատ-
րիարք հօր հրամանագրին անվճարապէս
ցրուեցան։

Հաւատարմի յիշեալ հրամանագրին
պատճենը։
Մեծապատու Եռնուպետ թաղ .
խորհրդոյ Ղալաթիոյ։

Ի սկզբն որ այս օրերս երբեմն եր-
բեմն թաղեղ եկեղեցւոյ խորհրդարա-
նը ժողովներ կը կազմուէին օտար թա-
ղեղի անձինքնէն՝ աղբային ներկայ վե-
ծակին և մանաւանդ ապագային վրայ
խորհրդակցելու նպատակաւ, իր թէ
աղբային վարչութիւն չկայ։ Եսանի
ժողովներ գումարունիլ՝ առանց վար-
չութեան գիտութեանը՝ աղէկ հետե-
ւանքներ չունենար։ Ուստի աղբային
վարչութեան Խառն ժողովոյ սրբանմար
իմաց կուտանք ձեր մեծապատուութե-
ան, որ այսուհետեւ մի գուցէ թող-
մանութիւն ըլլայ այսպիսի ժողովոյ գու-
մարանն ձեր եկեղեցւոյ մէջ, նաեւ իսկ
արգելուի այդ յարկին տակ՝ որուն հըս-
կողութիւնը ձեզ յանձնուած է՝ ժո-
ղովն գումարունիլ, որ վարչութեան հը-
րամանաւ չէ։ Եղբային Պատրիարք
քարան կայ և վարչութեան Խառն
ժողովը կայ . որ թէ և հրաժարականը
տուած, բայց տակաւին իր պաշտօնը կը
շարունակէ Ռ . Դրան հրամանաւը։

Ուն ընտրւ
(Կիւիք Պատրիարքական)
5 յունիս 1868
Ի Պատրիարքարան Հայոց
Կ . Պօլս

Եղբային Պատրիարքարանէն հե-
տեւեալ տեղեկութիւնը հաղորդուած
է մեզ հրատարակելու խնդրանք .
Բանի տարին ի վեր թիւի-Վա-
փուլի Ս . Եկեղեցւոյ եկեղեցին՝ կա-
ւածական շինութեանց երեսէ մնա-
ցած մեծագումար պարտք ունէր թա-
ղեղի անձինքնէն արեւմտէ մը, որուն թէ՛
մայր գումարին և թէ՛ տակաւնայ վարչ-
ման գումարութիւններ ծախած ըլլա-
րուն համար Պատրիարքարանը ստեպ
զանգառանք կը ընէր յիշեալ պարտու-
պահանջին կողմէ։ Երբ թաղ . խոր-
հուրդը ասկից տարի մը յառաջ այս

գումարութեանց մէջ պաշտօնի կու-
ւելալ, յանձն առած էր պարտաւոր-
հանաւ մը երեք տարուան մէջ տարին
մէկ մէկ մէկ մասը վճարելով՝ եկեղե-
ցին պարտուց բեռէն ազատել։ Եւ ըս-
տագիւր արեւմտէ ի վեր ամեն ջանք
տանելով թաղական խորհուրդը կրցու-
իւր խոստմանը համեմատ պարտուց ա-
ռաջին բաժինը, որ 45 000 զբարուշ
գումար մը կը կազմէ, վճարել և գոհ
ընել թէ՛ առեւտրի տէրը և թէ՛ Պատ-
րիարքարանը։

Թաղ . խորհրդոյն այս գովելի աշ-
խատութիւնը հրապարակաւ ծանուցա-
նել արժանի գտաւեցաւ, յուսով որ
յիշեալ պարտուց մնացորդ գումարն ալ
հետգհետ վճարելու ջանադիր պիտի
ըլլայ իւր խոստմանը համեմատ յո-
գուտ Ս . եկեղեցւոյն։

7 յունիս 1868
Ի Պատրիարքարան Հայոց
Կ . Պօլս

... խորհուրդի Մասին լրագրոյ .
Ներքինեւ ծանուցումը՝ որ միւս
լրագրոյ ալ զիւրեւեմ է, Զոր մեծա-
պատուութեան ալ հաղորդելով, անոր
հետ մէկտեղ ներկայ գիտութիւններս
ալ հրատարակել կը խնդրենք։ Ծա-
նուցման մէջ յիշուած անձը՝ առանց
մականստան ու հայրենիքի լի Լաւ-
քէլ անուն մ'ունենալով, թէպէտ ո-
րոշ կերպիւ ու ըլլալ չհասկցուիր,
բայց մեզի եկած տեղեկութիւնն ասկէ
առեւ իսկ մը յայտնած չըլլալով, և
միւս կողմէն նկատելով որ Լաւքէլ
անունով Ուսանողն դոյող անձինք
շատ չեն կրնար գտնուիլ, արժանի դա-
տեցինք ինչպէս որ է հրատարակել,
յոյսալով որ թերեւ այս լոյ անունէն
իր հեռաւոր կամ մօտաւոր ողբական
ներք և ուրիշ ծանօթները կրնան ուլ
ըլլալ հասնալ, և այս կերպով կարե-
ղի կըլլայ իր ժառանգները երեսն հա-
նել։

ԾԱՆՈԹՈՒԹԻՒՆ

Օսմանեան հպատակներէն Ուս-
անողն մեռնող հայազգի Լաւքէլին
գոյրը ցուցակաւ մը զիւրեւեմ էր առ
Ուսանող դեպքանտուէր, և անկէ ալ
ի Ռ . Դուռը առ Խորհրդին, ուս-
կից յատուկ հրամանագրով առ մեզ
ի Պատրիարքարան խնդրուած և առան-
ղը հանդերձ ցուցակաւ պահուած ըլ-
լալով, կիսմեղմէնք որ հանգուցելոյն
ժառանգները ո'վ և ո'ւր են նէ, գան
ի Պատրիարքարան և իրենց ժառանգ
ըլլալ օրինակը կերպիւ հաստատելէն
ետեւ առնեն իրենց ժառանգական գոյ-
քը։

Ի զիմաց դիւանատան Պատրի-
արքարանի հայոց
Թովմաս ֆախագեան

6 յունիս 1868
Ի Պատրիարքարան Հայոց
Կ . Պօլս

Մեր բարեկամներէն մէկը՝ Ի . ս .
կիւտարու Ս . Սարգսիս թաղի զպրո-
ցին անցեալ կիրակի առաւր պարգեւա-
րաշնութեան հանդիսին առ թիւ յու-
նական լիւթորոյ լրագրին մէջ հրա-
տարակաւ յօդուածի մը թարգմա-
նալ թիւնը զգուշ եւ մեկ ի հրատա-
րակութիւն։ Թէպէտ քաղցր էր մեզ
մեր մեծարգոյ յոյ պաշտօնակցին և շա-
րեկամին ըրած քաջաբերական նկարա-
զիրը մեր արգոյ լիթերը դադ աշքին
տաջեւ դնել, բայց մեր հինգշաբթի ա-
ւար թիւով յիշեալ հանդիսին մանրա-
ման նկարագիրը պարտաւորաւ նամակ
մը հրատարակուած ըլլալով, լիւթո-
րոյն ըրած նամակին նկարագրին ալ
հրատարակութիւնը կրնայ աւելորդ կրի-
նու թիւն մը թուիլ շատ կուտ . մանա-
ւանդ որ այսպիսի հանդէսները գոյրազ-
դարար շատ անգամ արտաքին ցոյցերէ
առեւ իսկ բան մը չեն, զոր թերեւ յիշեալ

գոյրոյն հոգարարութիւնը կամ թա-
ղական խորհուրդն ալ գիտնալով՝ ու-
սարազգի խմբագիրներ միայն հրաւե-
րած էր, որը հանդիսին քիչ շատ շը-
քեղութիւնը տեսնելով և յուսարէն
իւրաք ալ ծառ մը լսելով՝ ներքին վե-
ծակին ինչ ըլլալը չեն գիտնար և բնա-
կանարար չափազանց գովեստներ կը շը-
նայեն։

Լաւքէլ փախուքի էր մեզ լիւթ-
որոյն մեծարգոյ խմբագրին այս առ-
թիւ խօսած ծառին թարգմանութիւ-
նը ունենալ, որով՝ նախ ամբողջ հե-
լեկական աղբին շորհակալութիւն-
ները յայտնած է առ հայ երկուս-
սարգսիսին՝ յուսարէն լիւթին նը-
կատմանը ցոյց առած համակրութեան
համար, և երկրորդ՝ անցեղոյն մէջ եր-
կոցուն աղբաց չարչարակից ըլլալը յի-
շեցնելով՝ այժմ ալ եղբայրակից ըլ-
լալու պարտականութիւնն հասկցու-
ցած է արտասուակց աղբը ի վերջոյն
կեղծ շորհակալութիւն յայտնած է առ
արժանապարհ Պ . Տիւրքիոյ Զօրք-
եան մեր հայազգեւ և հայասէր բարե-
կամը, որեւիտ աղբաց առ իրեարս
արտայայտած զգուշանց թարգման ըլ-
լալու մասին երբեք աշխատութիւն չէ
լսնայած։ Որով թէ՛ հայոց և թէ՛ յու-
նաց համակրութիւնն ու սէրը գրա-
ւած է։

Ինչպէս որ մեր երեքշաբթի առաւ-
թիւնը ծանուցած ենք, Պէշիկթաշի
գոյրոյն անհիշելի տաթիւն մեր և յիշ-
եալ թաղի քարոյն Պէշիկ . Խորէն եւ
պիսկոպոսին մէջ ծախած և թաղին ժո-
ղովրդեան մէջ անհամոյ տարածայնու-
թեանց շարունակելուն առ թիւ եղող վե-
ծաքանութեան վերջ տալու համար,
Պէշիկ . Խորէն եպիսկոպոսին անցեալ
շաբթի առ մեզ ուղղած նամակին հը-
րատարակութիւնը՝ զոր այս շաբթի
խոստացած էինք, իւր իսկ խաղաղապե-
րական առաջարկութեան համեմատ մէկ
գի թողով, անոր տեղ կը հրատա-
րակենք հետեւեալ գոյրիկ երգը, որ
Պէշիկ . Խորէն եպիսկոպոսին աշխա-
տարիւր և արդէն ապագայի սրկ-
սած ՔԱՐ ՊԱՆԴՈՒՄԻՆ անուն տաղեր
գումարէն քաղուելով մեզ հաղոր-
դուած է՝ աղբային բանասիրաց ծաշակ
մը տալու նպատակաւ։

ՔԱՐ ՊԱՆԴՈՒՄԻՆ
ՏԱՐ ԿԸ

Այսպէս իմ ջնար, ջնար պանդխտին,
ի քո զգուշ քան ծանկեալ սրգային,
չեմես ցանց արտուտ, իմ ախի՛ն եւ վիշտ...
Քո թեղ տաճարացին, ո՛հ, յարտապաշտ միշտ։

Այսպէս դու սրբոյ ընկեր անմեկին
Հայրենասիրոյ թշուառ պանդխտին,
կնիքարդման ցաւոց նորուն սրգակից,
եւ անա արձագանք նըմին կարեկից։

Քնար, դու հիքին չորս երկնային
Տըւար յերկրայնոյ միակ բաժին,
Դու իւր անկապուտ գանձ եւ բովանդէ,
Դու ընդթգե՛նին անուշեւ ըղիւսանք։

Ո՛հ, թէ դու չէիր, զիմարդ մէն միայն
Նա կարէր սահել ընդ աշխարհ ունայն .
Ուստի լըքեալ սիրան այն վառէր իրախոյս,
Զիմարդ արծարձէր յոգի նորուն յոյս։

Դու նորուն ցաւոց ըզգացող եւ գէտ,
Ըզգացող եւ հոյսի տեղ սրգաւէտ,
Ետուր զիր ողորմա յԱրեւմտակ, յԱրեւին,
եւ ընդ արեւմտմիտ լացեր կոյս Լուսին։

Ըզգեղ ընդ անութ հարեալ, ո՛վ ջնար,
Գնաց նարտաւած ընդ աստեղք օտար,
Քեւ ըզհայրենեացն ողբաց ըզկորուտ,
եւ ըզխաւատկա սրբոյն ի հեռուստ։

Ա՛հ, զիմարդ ըզգեղ ոչ սիրել, ջրնար,
Որ մինչ ալք աւն լըքեալ զիս յաշխարհ,
Դու լոյ մասնակից քաղցին իմ սրկուր,
եւ փըշեալ սրբոյն մեղիմար ետուր։

Ձայն քո՛ թէպէտ ոչ հրգոր ոչ վրեմ,
Շուք ոչ քերթողաց ի քեզ երկնահեմ,
Այլ ինձ սիրելի՛ խնարհ քո՛ մըմունք,
եւ ողբոյս ի ճահ թեղք եւ մեղմունք։

Եւ արդ օ՛հ ջրնար, ջրնար պանդխտին,
Ե՛րթ դու առ եղբարս հաղորդս իմ աղբին,
Ե՛րթ եւ սրբապետէ ի ձայն բազմակի,
Հայրենեաց ի յուշ տուր նոցա հրաւէր։

Ե՛րթ շարժել իղութ ըզսիրտս ապառուտ,
Ե՛րթ զոլ սրբակից պանդխտին արտուտ .
Ե՛րթ, եւ խնդութեան խօսն Հայկազանց
Թիւ մի եւ քեզն խառնել ծիրախանձ։

Թէ դարդիւնս տեսցես աղբասէր ձեռաց,
Բարձրացն զձայն ինքեղոյ փառաց,
Եւ թէ իղձս իսիրա՛ հայրենեաց յօգուտ՝
Խրախոյս աղբեւջիւր իշունչ եռանդնուտ։

Ձայն սիրեն ըզՀայո՛ սիրեալ դու կրկին,
Եւ ողբաւոր լեր առ թշնամին,
Պատմեա՛ գմբա աղէտս, ցոյց ըզՀայաստան...
Լուծցին եւ վէմ սիրտք յերաշխէս այն քան։

Իսկ թէ չըղիտէ ոք զորդիս Հայկայ,
Կամ մեռեալ իսպառ թէ կարծէ դնուայ,
Յոյց զի դեռ յերակս Հայոց վառի հուր,
Եւ թէ՛ ըսպանեմ երկնացոյց աւուր...։

Աւուր յոր էին Աղեղն հաշտութեան
Դարձեալ ի Մահեաց փայլի յարտուան,
Եւ Հրեշտակն Հայոց իմոյ երկնահունչ
Յոգիս Թորգոմանց աղբից նոր շունչ...։

Ո՛հ, արդեօք դաւուրն այն երանաւէտ
Տեախ՝ եւ ես զայդ ծագեալ լուսաւէտ...
Եւ սիրտ ըզշտահար յաւետեաց յայն թիւոյ
Թափեցէ՛ ըզսուգ յանարարութեմ իմինդ։

Թէ՛ արդեօք յայնժամ տապանին իմայլ
Սիրտ իմ անդեղեւ, չի՛նեալ աչաց փայլ,
Լուեալ իղձք հրաւառ եւ ուխտք իմ ամեն
Ընդ գերեզմանին ցուրտ վիմաւ նընջեմ...։

Բայց դու մի լրբեր, մի նընջեր ջրնար,
Դու զիմ հնչեցն միշտ զուխ եւ բարբառ...
Կցց հըսեալ առ դուրս իմ գերեզմանին,
Եւ երգեալ վառ իմ ջրնար պանդխտին։

ԾԱՆՈԹՈՒԹԻՒՆ

Խաղճի խանր մանկաղեալ Բեւրը՝
ձի Եանի Զամրը ընկերութեան հա-
շիւները Սինայիներու ձեռք նայուե-
լէ և շինուած ու տրուած Բարթո-
թիւն կարդացուելէ ետեւ՝ յիշեալ անա-
կին ապրանքն աճուրդով վաճառուած
և զոյացած ստակը Թիւրքիոյ վեզ-
նէն պահուած ըլլալով, յիշեալ ըն-
կերութեան վրայ առնելիք ունեցողնե-
րուն իմաց կը տրուի որ ասի ծանուց-
ման օրէն մինչեւ տասն և մէկ օր՝ թիւ-
ծարթթիսնէ յի սնանկաց քովթէին ներ-
կայանալով առնելիքին հաստատեն
իսկ շնորհյալոյնը, առեւարկան կա-
նոնաց 210 Երրորդ յօդուածին առաջին
հատուածին համեմատ մասայն դուրս
մնալով իրենց բաժնէն պիտի զոհուին։

ԽԱՅՈՒՄԻՆ (ԵՐԹՈՒՄԻՆ)

Թէ անուշ և թէ լեղի ջրով, թէ
տաք և թէ սաղ ջրով փրկիւրդ զաղ-
ղիական աճառ (սապոն), որ թէ լաթի
և թէ ձեւքի համար կատարեալ կեր-
պով կը գործածուի։

Կանապէս Եմերիկայի Բեթթրոն
իւղ (կաղ) 20 լիտրանոց առաջին և ա-
մենէն ընտիր տեսակը։

Ար ծախուին Ղալաթիս Խալ-
եար Խան թիւ 44 վաճառատներ։

ԾԱՆՈԹ ԳԵՏԻՆ

Իւսկիւտար Իստաթիկ վրայ խիստ
զեղեցիկ զիւրով տեղ մը կայ ծախու,
հաղար կանգունի մօտ, որ երեք չորս
մասի ալ կրնայ բաժնուիլ . զինն ալ ա-
ժան է։ Ուղղող կրնայ պէտք եղած տե-
ղեկութիւնը լրագրոյս զրատնեակէն
ստանալ։

Ե. Օ. Դ.

Պալատու Խ . աղջկանց վարժարա-
նին աշակերտու հետ թէ հօգուտ թեան
և թէ հատարակ ընթերցանութեան
դաստառութիւն ընկեալ կորող կա-
ւապարտահի մը պէտք է . ուստի յիշ-
եալ պաշտօնին անթերի կատարման
ձեւն հաս եղողը պէտք է ներկայանալ
յիշեալ գոյրոյն հոգարարութեան
խորհրդարանը ուրբաթ և կիրակի ա-
ռաւօսները։

ፕላን ስራዎችን ለማግኘት

ՇՈԳԵՂԱԻՆ, ԵՐՈՒՅ, ԵՐԹ ԵՒ ԵԿՈՒԹ ԵՄ.Ն ԺԱՄԵՐԸ

1868 ՅՈՒՆԻՍԿԵԲԻ ԵՐԵՔՇՈՒԼԵ ԹԻ ՈՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵԻ

'Ի' ՆՈՐ ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

[illegible]

ԿԱՄՈՒՐՋԷՆ ԵՒՆԵԼԻՔ ՇԱԳՈՆՆԻՆԵՐԸ ԲԱՅ Ի ԿՐԱԿԻ՝ ՕՐԵՐԷՆ

12 3/4 14 Գապարթաշ . Պէշկիթաշ . Օրթաքէջ : Պէյլէրպ . Ընապուս-
քէջ . Պէպէք չիսար . Էմիրի . Ենիք . Թարապ . Պէյիւսէ .
1 6 Պէշկիթաշ . Օրթա : Պէյլէրպ . Ընապուս . Պէպէք . չիսար .
Գանի . Էմիրի . Ենիք . Թարա . Պէյիւք . Ենիխանապէ .
2 1/2 1 Պէշկիթաշ . Օրթաքէջ . Գուրուչ . Ընապ . Բ . չիսար . Էմիրի .
Ենիք . Պէյլէրպ . Թարապ . Պէյիւք .
4 5 Գապարթաշ . Պէշկիթաշ . Օրթաքէջ . Ընապուսքէջ . Պէյլէրպ .
չիսար . Էմիր . Ենիքէջ . Թարապուս . Պէյիւք . Ենիխանապէ .
6 11 Պէշկիթաշ . Օրթաքէջ . Ընապուսքէջ . Պէպէք . չիսար . Է-
միրիէն . Ենիք . Պէյլէրպ . Թարապ . Պէյիւք .
8 14 Օրթա . Ընապ . չիս . Էմիրի . Ենիք . Թար . Պէյիւք . Ենիխան .
9 1/4 1 Պէյլէրպէյի . Սանիք . չիսար . Էմիրիէն . Ենիքէջ . Թարապուս .
Պէյիւք . Ենիխանապէ . Գապարթաշ .
10 18 Էմիրիէն . Ենիքէջ . Թարապ . Պէյիւք . Ենիխանապէ .
10 1/2 16 Պէշկի . Օրթա . Ընապ . Պէպէք . չիսար . Էմիրիէն . Սթէնեհ .
Ենիք . Թարապուս . Պէյիւք . Ենիխանապէ .
11 6 Գուրուչէմէ . Պէպէք . չիսար . Էմիրիէն . Ենիքէջ . Թա-
րապուս . Պէյիւք .
2 2 Ենիխանապ . Գուրուչ . Պէյլէրպ . Չէնի . Սանի . Գանտի . չիսար .

Ա. Դ. Ե. Ի. Տ. Բ. Ա. ԿԱ. Ն

ԴՐԱՄՈՅ ԱՐԺՈՂՈՒԹՅԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 8 ՅՈՒՆԻՍ	Հինգշաբթի 6	Ուրբաթ 7
	Ղուլուշ	Ղուլուշ
Օսմանեան լիբան Մէճ	104	104
Քաաննոյ ալմաթ		
Էսհամը ուսուսիէ	42 15	42 15

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒԹՅԱՆ 8 ՅՈՒՆԻՍ

U. P. U. S. I. R.

Յորդան Թայգլան կարծի	32 — 33
» իտալիկ »	40 — 41
» Իսւ.Ֆ. Պալէքք	27 — 28
» շլաոնա	27 — 30
» իսրայիլ կահուղ	29 — 30
» կալայ »	34 — 36
» Պոսրիաղ »	12 — 13
Եղիպտացորենի կալայ	12 — 13
Քարի	12 — 13

U S U R U

Պուրսա կարճ թէֆէ	—
» երկան »	610÷20
Շաքի հօխան ֆրանք	
» Պարսկասան ֆրանք	46—57

ՆԵՐՔԻՆ ԲԵՐՔ

Բաճաղակ Պալարքէսեր	Տօնայ	Պոռտ.	9. 10.
»	Կէլլէ	»	9
»	Ստառիա	»	8. 10.
»	Ռուսաստան	»	7. 10.
Բոճաղ Էնկիւրիլ Լուսալամ	»	»	10.
»	Հլուճաւ	»	5. 10.
»	Պանարիւմ	»	5. 10.
Ճէլլի Էնկիւրիլ	»	»	16. 10.
»	Քոթաւ	»	15. 10.
»	Չորուճ	»	12. 10.
Մալը սեւ	»	»	— 12
»	Ճիւրմակ	»	8
Քիլիկիլ Էնկիւրիլ	»	»	38
Ս. Քիւրիւրիլ Էնկիւրիլ	»	»	39
»	Քիլիկիլ Էնկիւրիլ	»	240
Քիլիկիլ Էնկիւրիլ	»	»	30
Սալլէյ Զաճալաստանի	»	»	16
Մեղրստան Էնկիւրիլ Զորայի	»	»	25
»	Սառսուր	»	— 24
Սառսուր Բուլլիլի	»	»	— 4
Կոստանտին Զոռա Բուլլիլ Գիլլէ	»	»	—
»	Պանարիւր	»	— 38
Ձէլի Սկիւլլը	Տօնայ	»	— 12
»	Կիւրիւ	»	— 10
Սառ (Սալլաճի) Գառիա	»	»	— 8
»	Միլիլիլ	»	— 3
Բրինճ Էնկիւրիլ Բէլլի	»	»	— 4
»	Տիւրիւ	»	—

ԱՐՏԱԼԵԿԱՆ ԲԵՐԵ

Եսահակ Ռոն հւ. Գաւառ 400 Տօխ.	գաւառս	850—875
Շաք. ք. գլուխ 6-10 ա. Կդ. ք.	»	9—232
» փոշի	»	230—235
» Հոյ. գլուխ	»	280—283
» փոշի	»	226—228
Գաղղ. գլուխ	»	270—275
» փոշի	»	222—224
Սնաղ (գաղաղ)	»	693—700
Պղպեղ (սկաւն) հօխայ	»	5. 20—6
Լիւան (շիւղի) Պէնկալայ	»	125—130
» » Ստորայ	»	75—85
Սնուշաղը (Նորշաղար) »	»	— 610
Պողպատ (Ջէլիս) սնուղակ	»	165—180
Կապար (Գաղաղալ)	»	— 330
Թիվի հղ (Խէնէ. քէ) զոյգ սնու.	»	300—320
Ջինք տախտակ թիւ 7-12 Հէյ	»	— 420
Երկաթ Սնդ. ձողաձէւ Կնդ.	»	72—73
» Տախտակ 1-14 »	»	—100
» Բեւեղող »	»	66—67
» Թիւղրակ »	»	133—140
» Թուսուղ »	»	120—130
Գարփիձա Վալիկ. 39 Հէյ.	»	90—110
Խաւթիւսկէ Զէն. զոյգ Սնու.	»	—250
» Թէլէձ. »	»	
» Թրիէսթ »	»	
Սրառուսէլի վիլինան հօխան.	»	— 45
» Թրիէսան հւ. Գաղղ. »	»	— 14

Մասին լրագրողը բավանորդ պատկերներ է
տեղեկանում և՛ Պոլիս Զինվորի խանութների
յարկը լինելու 7 Մասին խմբագրատունը
խիստ զաւառացող մէջ հետեւեալ հոգա-
բարձուող սենեակները
ԷճՄԻՐ. Զարուկիւն տղա Տէտէան.
ՆԻՒՄԻՐԻԻՒՄ. Խորոտի տղա Թ. Էսկի-
ճեան.
ԱՏԱՐՔԱԶԱՐ. Մ. Յակոբ տղա Տ. Գրի-
գորեան.
ԱՌԻՄԵՆՈՒՊՈԼԻՍ. Մ. Սուքիաս տղա
Դաւրեանեան.
ՏՐԱՊԻԶՈՆ. Պ. Խաչատուր Էրմանեան.
ԿԱՐԻՆ. Կարապետ տղաուհի Զա-
քարեան.
ԵՍԷ. Մ. տղա Խաչիկեան.
ՀԱԼԷՊ. Նիկողայոս տղա Տէր Մա-
րգարեան.
ԵՐԶՆԱՅԱՅ. Ընթերցասիրտ թանգարան
ՎԱՆ. Դրիդրո տղա Խաճանեան.
Ուրիշ քաղաքներէ ստորագրողի ռե-
զուլտներն այս տեղերէն մէկուն հետ կրնան
ի յոյժ անցիկ

Իմ քաղաք-Տնօրէն
• Ս . ԻԻԹԻԻՃԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԱՍԻՄ ԼՐԱԳՐՈՅ

4. ՊՈԼԻՍ ՋԻՆԻԼԻ ԽԱՆ